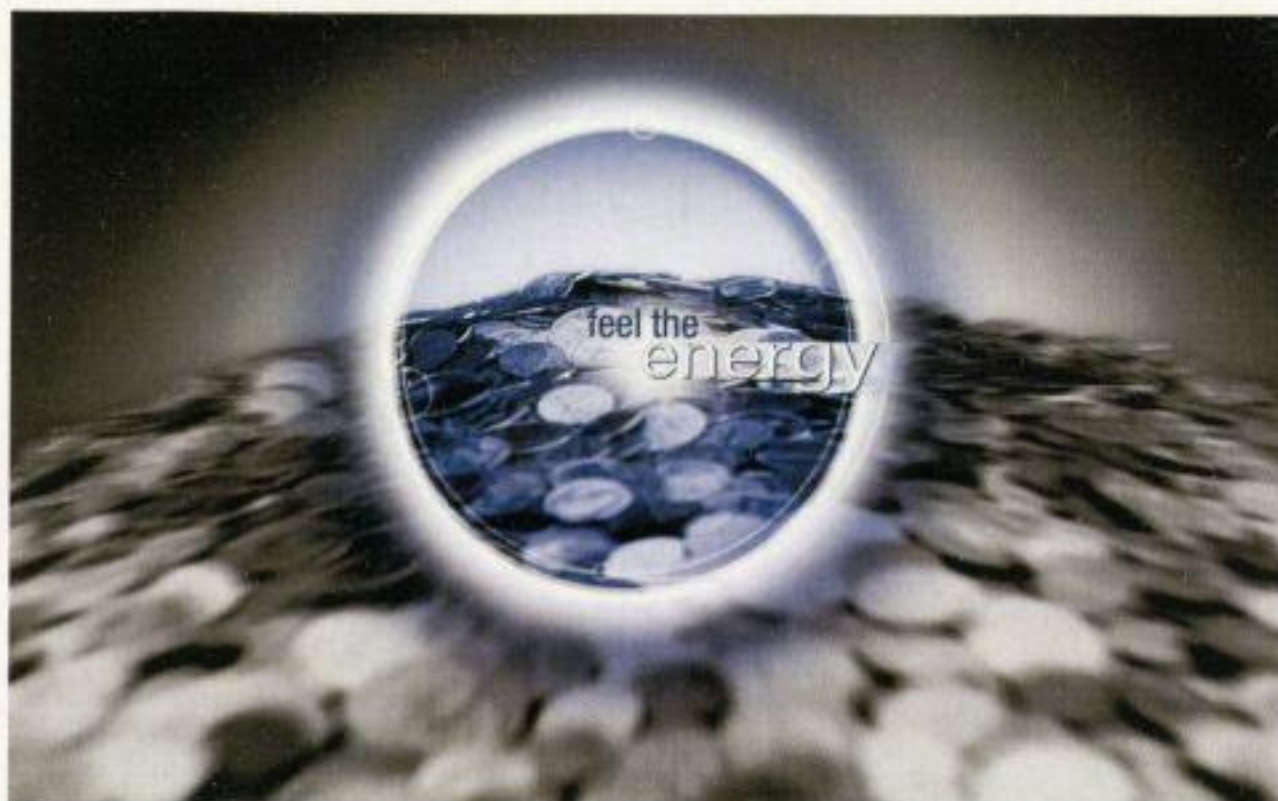

Rynek biur podróży 2004

dynamika • wskaźniki • prognozy

WEJDŹ DO UNII Z CENTAURI!

Chcesz dotrzeć do jak największej liczby Klientów?

Chcesz zwiększyć sprzedaż swoich ofert?

Chcesz automatycznie rozliczać swoją sieć sprzedaży?

Oferowane na rynku systemy rezerwacyjne nie spełniają wszystkich Twoich oczekiwań?

Sprawdź najnowszy produkt firmy Amadeus, system dla Touroperatorów CENTAURI.

Rozwiązanie to gwarantuje:

- wprowadzenie i obsługę każdej, nawet najbardziej skomplikowanej oferty turystycznej
- sprzedaż pakietów turystycznych jak również poszczególnych hoteli lub środków transportu
- dostęp z każdego komputera podłączonego do Internetu potrzebne są tylko login i hasło
- pełne bezpieczeństwo Twoich ofert i danych zawartych w systemie
- ciągły rozwój produktu, który zapewnia nowoczesność

Amadeus oferuje supernowoczesny, w pełni profesjonalny system rezerwacyjny zrealizowany w oparciu o najnowsze doświadczenia światowe w tej dziedzinie. Dzięki nieograniczonym możliwościom profilowania spełni on oczekiwania każdego Touroperatora jak i jego sieci sprzedaży.

CENTAURI umożliwi Tobie i Twoim Agentom szybszą i bardziej wydajną pracę oraz dynamiczny rozwój.

Zapomnij o innych, jest już CENTAURI!

Amadeus Polska Sp. z o.o.
Ul. Ludwiki 4 | 01-226 Warszawa
Tel: (4822) 5394 200 | Fax: (4822) 5394 230
amadeus@amadeus.com.pl

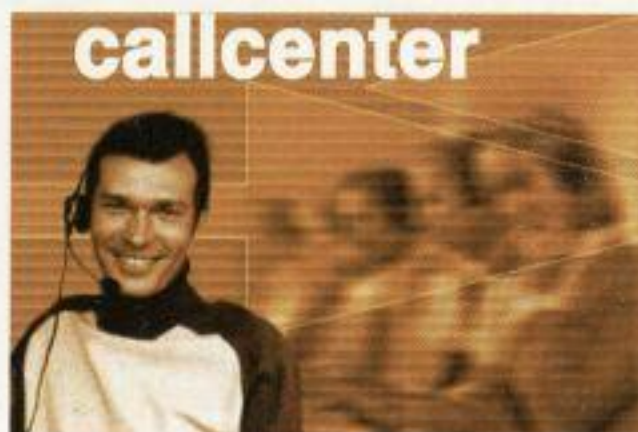
Moduł AGENT

- wyszukiwarka dostępnych ofert
- rezerwacje
- wprowadzanie nowych bookingów oraz dostęp do rejestru zgłoszeń agencji
- nieskomplikowana i intuicyjna obsługa
- możliwość wydruku gotowych dokumentów sprzedaży
- bieżąca kontrola rozliczeń z operatorem

Moduł CALLCENTER

- graficzny interface stanu wolnych miejsc
- rezerwacje telefoniczne
- możliwość natychmiastowego bookingu
- przejrzysty obraz wszystkich ofert operatora

Moduł BACKOFFICE

- serce systemu CENTAURI
- pełna kontrola nad funkcjonowaniem systemu i procesem rezerwacji oferty
- zarządzanie użytkownikami i uprawnieniami
- wprowadzanie i edycja oferty i allotementów
- zarządzanie i edycja zgłoszeń
- przechowywanie wszystkich informacji i rezerwacji już wyprodukowanych
- moduł raportów
- rejestr wszystkich operacji dokonywanych przez użytkowników systemu
- pełna kontrola finansowa związana ze sprzedażą oferty

POLSKIE ZRZESZENIE HOTELI

INSTYTUT TURYSTYKI W WARSZAWIE

Rynek Biur Podróży

mgr Maria Byszewska-Dawidek

dr Krzysztof Łopacinski

Instytut Turystyki w Warszawie

redakcja:

Ewa Maciejewska

Wiadomości Turystyczne

WARSZAWA, CZERWIEC 2004

Spis treści

■ Wstęp.....	3
■ Ruch turystyczny w wybranych krajach Unii Europejskiej w latach 1994-2003	4
■ Ruch turystyczny w Polsce w latach 1994-2003 i prognozy na lata 2004-2006	4
■ Biura podróży w Unii Europejskiej. Sytuacja ekonomiczna sektora biur podróży w Europie	7
■ Biura podróży w Polsce	9
(rodzaj prowadzonej działalności, struktura przestrzenna, zakres działania, struktura własnościowa)	
■ Sytuacja ekonomiczna sektora biur podróży w Polsce. Wybrane wskaźniki	11
■ Zatrudnienie w biurach podróży w Polsce	16
■ Międzynarodowe organizacje skupiające biura podróży	16
■ Samorząd gospodarczy i organizacje zawodowe	19
■ Podsumowanie	20

Raport opracowano
w Instytucie Turystyki
02-511 Warszawa,
ul. Merliniego 9a
tel. (22) 844 63 47,
fax (22) 844 12 63
e-mail: it@intur.com.pl,
www.intur.com.pl
Dyrektor Krzysztof Łopaciński
Autorzy raportu:
Maria Byszewska-Dawidek

Waldemar Błaszczuk
Sekretarz Generalny
tel. (22) 622 69 92
fax (22) 622 69 91
ul. Nowogrodzka 44 lok. 2
00-695 Warszawa

TURYSTYCZNE

Wydawca: Eurosystem
- Jarosław Śleszyński
02-034 Warszawa,
ul. Wawelska 78 ap. 30
tel. (22) 822 20 16,
fax (22) 823 78 83
e-mail: eurosys@pro.onet.pl
www.eurosys.pl
Skład i łamanie: Impuls

Szanowni Państwo

Rynek biur podróży w Polsce sięga swymi korzeniami czasu rozbiorów, kiedy to powstawały pierwsze agencje organizujące głównie przewozy emigrantów do Ameryki. Za datę powstania pierwszego profesjonalnego biura podróży w Polsce przyjmuje się rok 1923, kiedy utworzono „Orbis” – pierwsze polskie biuro podróży. Przedwojenny rodowód posiada również OST „Gromada”, którą utworzono w 1937 roku.

Po drugiej wojnie światowej przełomową datą był rok 1957, kiedy to po rozluźnieniu rygorów ograniczających ruch turystyczny utworzono kilkanaście nowych biur podróży.

Chociaż już w latach osiemdziesiątych zaczęły powstawać pierwsze prywatne biura podróży, to o prawdziwym boomie można mówić dopiero w latach dziewięćdziesiątych.

W styczniu 2004 roku, zgodnie z obowiązującą od 1997 roku ustawą o usługach turystycznych oraz rozporządzeniem Ministra Gospodarki z 13 czerwca 2001 roku w sprawie centralnego rejestru zezwoleń na działalność organizatorów turystyki i pośredników turystycznych (Dz. U. Nr 62, poz. 633 z 20 czerwca 2001 r.), w Centralnym Rejestrze Zezwoleń (CRZ) odnotowano 3,5 tys. zarejestrowanych podmiotów gospodarczych.

Poza zarejestrowanymi w CRZ, w Polsce funkcjonuje ponad 3 tys. podmiotów zajmujących się pośrednictwem sprzedaży usług turystycznych. W CRZ nie figurują także agendy, organizacje społeczne, religijne, sportowe, itp., zajmujące się organizacją imprez turystycznych.

W polskim prawie istnieje kilka pojęć związanych ze świadczeniem usług podróży.

W ustawie o usługach turystycznych mowa jest o organizatorach turystyki, pośrednikach i agentach turystycznych. Są to podmioty gospodarcze, których działalność „polega na organizowaniu imprez turystycznych oraz na pośredniczeniu na zlecenie klientów w zawieraniu umów o świadczenie usług turystycznych” (wymaga zezwolenia) oraz „polegająca na stałym pośredniczeniu w zawieraniu umów o świadczenie usług turystycznych na rzecz organizatorów turystyki” (nie wymaga zezwolenia). Po-

tocznie do wszystkich tych podmiotów stosuje się nazwę „biuro podróży”. Tutaj warto wspomnieć o tym, że coraz częściej mówi się o nowelizacji ustawy likwidującej konieczność uzyskania zezwolenia i pozostawienia tylko wymogu gwarancji wypłacalności – potwierdzającej wiarygodność.

W Polskiej Klasyfikacji Działalności działalność związana z turystyką została zakwalifikowana do sekcji I (transport, gospodarka magazynowa i łączność), dział 63, grupa 63.3 (działalność związana z turystyką). Do grupy tej zalicza się działalność organizatorów turystyki (63.30.A), pośredników turystycznych (63.30.B), agentów turystycznych (63.30.C) i pozostałą działalność turystyczną (63.30.D), obejmującą informację turystyczną, doradztwo turystyczne, rezerwację miejsc noclegowych, rezerwację i sprzedaż biletów komunikacyjnych i na imprezy, działalność przewodników turystycznych i pilotów wycieczek.

To zróżnicowanie pojęć wprowadza również kłopoty w interpretacji i analizie danych statystycznych. W niniejszym raporcie podajemy źródła pochodzenia danych. Praktycznie sprowadzają się one do Centralnego Rejestru Zezwoleń oraz do GUS (podmioty prowadzące działalność w grupie 63.3.).

Przedstawiona w niniejszym raporcie analiza sytuacji ekonomicznej biur podróży a także dane i wskaźniki ekonomiczne obejmują podmioty gospodarcze, które zadeklarowały działalność jako biura podróży i zostały zaklasyfikowane zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności w grupie 63.3. Z analiz tych mogą więc być wyłączone nieliczne biura podróży prowadzące głównie usługi transportowe i zaliczane do grupy 63.40. (działalność agencji transportowych), a włączone firmy świadczące głównie usługi przewodnickie i pilotażu.

Mamy jednak nadzieję, że mimo tych ułomności niniejszy raport będzie pomocny w podejmowaniu decyzji rynkowych przez dyrektorów i właścicieli podmiotów gospodarczych działających na rynku turystycznym.

dr Krzysztof Łopaciński
Dyrektor Instytutu Turystyki

1. Ruch turystyczny w wybranych krajach Unii Europejskiej w latach 1994-2003

W 2003 roku ogólna liczba podróży międzynarodowych na świecie spadła o 1,2% – do 694 milionów, a wielkość ruchu międzynarodowego w Europie pozostała bez zmian – 401,5 mln podróży.

Z danych WTO (World Tourism Barometer Volume 2, No.1, January 2004) wynika również, że w Europie w 2003 roku wzrost liczby przyjazdów zanotowały głównie kraje Europy Południowo-Wschodniej (Bułgaria, Macedonia, Rumunia, Chorwacja, Słowenia, Serbia i Czarnogóra) oraz kilka krajów Europy Północnej (Łotwa, Islandia, Irlandia). Kraje dominujące pod względem przyjazdów zanotowały na ogół mniej przyjazdów: Francja (-9,6%), Cypr (-5%), Holandia (-6%), Szwajcaria (-4%), Czechy (-3,5%), Belgia (-3%) i Włochy (-2%). Recesja ekonomiczna wpłynęła również na ograniczenie wydatków turystycznych najważniejszych rynków generujących ruch turystyczny.

Specjaliści ankietowani w ramach panelu ekspertów WTO ocenili ubiegły rok w turystyce światowej na 3,4, a w Europie na 3,2 (wg pięciopunktowej skali od 1. „dużo gorzej” do 5. „dużo lepiej”). Analiza regionalna wskazała, że wyniki nieznacznie odbiegają od całkowitej średniej. Oczekiwania na 2004 rok dla Europy wyrażają się średnią 3,9 – niższą niż dla Ameryki (4,2) oraz regionu Azji i Pacyfiku (4,1). (tab. 1)

Tab. 1. Przyjazdy turystów zagranicznych do wybranych krajów Unii Europejskiej w latach 1994-2002

Kraj	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Francja	61,3	60,0	62,4	67,3	70,0	73,0	75,6	75,2	77,0
Hiszpania	43,2	39,3	40,5	43,3	47,7	46,8	47,9	50,1	51,7
Włochy	27,5	31,1	32,9	34,1	34,8	36,5	41,2	39,6	39,8
W. Brytania	20,8	23,5	25,2	25,5	25,8	25,4	25,2	22,8	24,2
Austria	17,9	17,2	17,1	16,6	17,4	17,5	18,0	18,2	18,6
Niemcy	14,5	14,8	15,2	15,8	16,5	17,1	19,0	17,9	18,0
Portugalia	9,2	9,5	9,7	10,2	11,2	11,6	12,1	12,2	11,7
Grecja	10,7	10,1	9,2	10,1	11,1	12,2	13,1	14,1	14,2
Holandia	6,2	6,6	6,6	7,8	9,1	9,9	10,0	9,5	9,6

Źródło: World Tourism Organization (WTO)

2. Ruch turystyczny w Polsce w latach 1994-2003 i prognozy na lata 2004-2006.

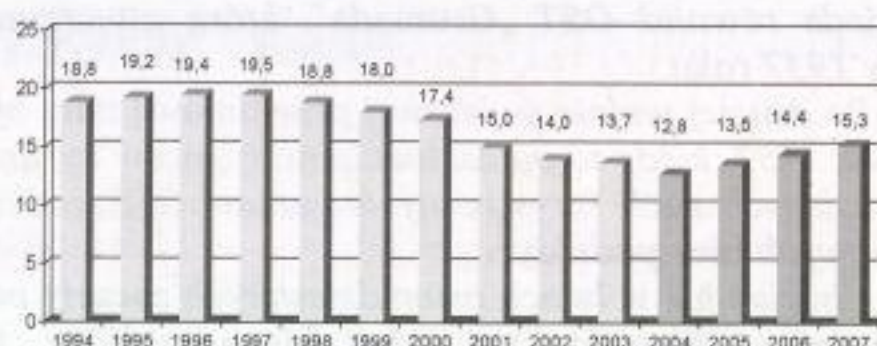
W 2003 roku granice Polski przekroczyło 52,13 mln cudzoziemców, o 2,7% więcej niż w 2002 roku. Największy spadek zanotowano na granicy z Federacją Rosyjską, a największy wzrost – na granicy ze Słowacją. Październik 2003 r. - pierwszy miesiąc obowiązywania wiz na Wschodzie – przyniósł znaczne ograniczenie ruchu przyjazdowego. Na granicy z Federacją Rosyjską liczba przyjazdów spadła o 44%, z Białorusią – o 45%, a z Ukrainą – o 70%. W listopadzie spadki były już mniejsze i wyniosły (odpowiednio): 31%, 24,5% i 43%, a w grudniu zmalały jeszcze

bardziej: 18,5%, 18% i 22%. Wszystko wskazuje na to, że efekt wprowadzenia wiz nie będzie tak niekorzystny dla turystyki jak zakładano. Najbardziej zmalała liczba przyjazdów z Belgii (o 30%), Holandii (o 26%), Ukrainy (17,5%), Rosji (17%), Francji (11%) i Białorusi (10%).

Istotny, ponaddziesięcioprocentowy wzrost liczby przyjazdów do Polski zanotowano z następujących krajów: Słowacji (36%), Węgier (23%), Danii (o21%), Hiszpanii (20%), Irlandii (19%), Rumunii (18%), Kanady (17%), Włoch, Korei Płd. (po 16%), Portugalii i Słowenii (po 15%).

Ruch przyjazdowy z Niemiec wzrósł o 7,6%, a liczba przyjazdów z pozostałych krajów Unii Europejskiej zmalała o 1,1%.

Rys. 1. Przyjazdy turystów zagranicznych do Polski w latach 1994-2003 i prognozy na lata 2004-2007 (w mln osób)

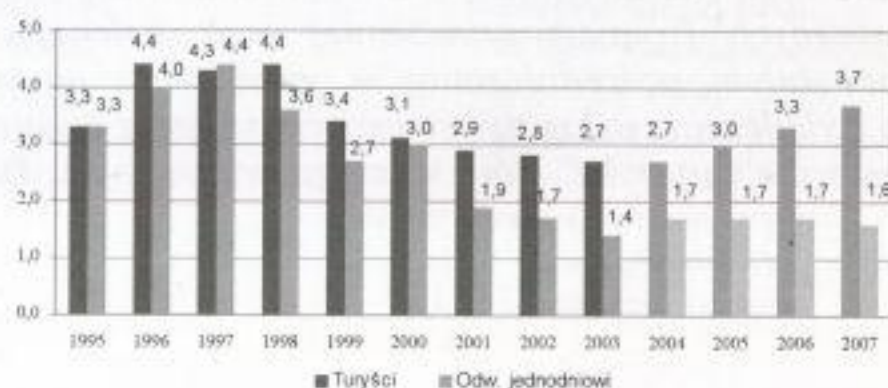
Źródło: oszacowania i prognozy Instytutu Turystyki

Instytut Turystyki szacuje, że wśród 52,13 mln cudzoziemców odwiedzających Polskę w 2003 roku było 13,7 mln turystów, którzy spędzili u nas przynajmniej jedną noc. Oznacza to spadek o 2% w stosunku do poprzedniego roku. Był on jednak zdecydowanie mniejszy niż w 2001 roku, kiedy to w porównaniu z 2000 rokiem wyniósł 13,8%.

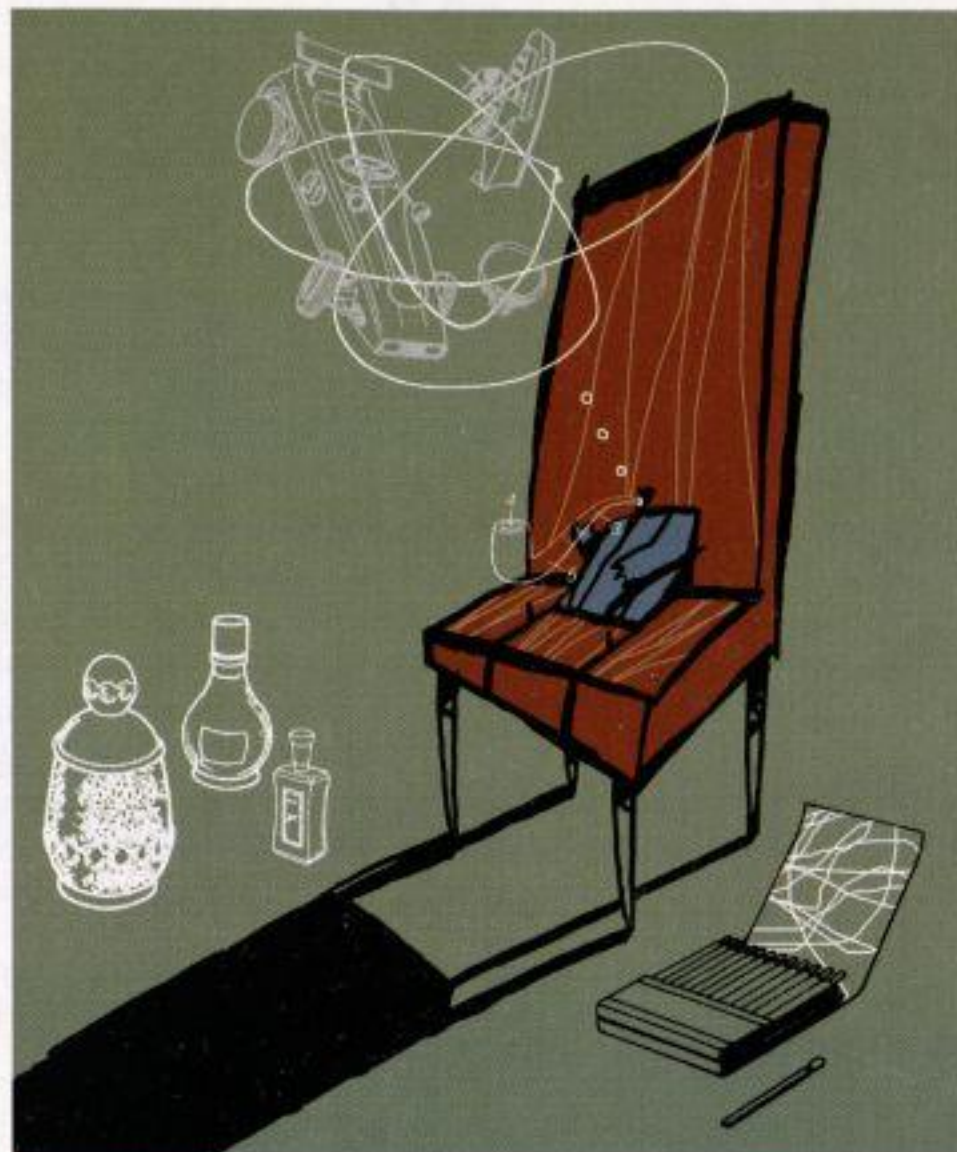
W pierwszej połowie lat dziewięćdziesiątych liczba turystów zagranicznych przyjeżdżających do Polski rosła, aby w 1997 roku osiągnąć liczbę 19,5 mln. W latach 1998-2003 liczba turystów spadała i według prognoz Instytutu Turystyki będzie spadać do końca 2004 roku. Instytut szacuje, że odbudowa liczby przyjazdów turystów zagranicznych do Polski rozpocznie się w 2005 roku, kiedy to według prognozy przyjedzie do Polski 13,5 mln. W latach następnych szacuje się, że liczba tych przyjazdów wyniesie: w 2006 roku – 14,4 mln i w 2007 roku – 15,3 mln.

Tylko 8,1% turystów zagranicznych przyjeżdżających do Polski korzystało z usług biur podróży, z tym że 5,6% turystów korzystało z całego pakietu, a 2,5% korzystało tylko częściowo z pomocy biura.

Rys. 2. Wydatki cudzoziemców i turystów zagranicznych w Polsce w latach 1995-2003 i prognoza na lata 2004-2007 (w mld USD)

Źródło: oszacowania i prognozy Instytutu Turystyki

Wszyscy marzymy aby zarabiać więcej

Z nami jest to możliwe – dzięki realizacji połączenia z systemem wyłącznie poprzez łącza internetowe oraz oferowaniu jednej, zintegrowanej platformy rezerwacyjnej unikniesz ponoszenia niepotrzebnych kosztów.

Przekonaj się sam jak łatwo można korzystać z ofert 525 linii lotniczych, 57.000 hoteli oraz 40 sieci wypożyczalni samochodów zapewniając lepszą i szybszą obsługę swoim klientom.

www.galileo.net.pl

Więcej informacji uzyskasz kontaktując się z naszym biurem:

Galileo Polska, Al. Jana Pawła II 12, 00-124 Warszawa
Tel.: (22) 850 9990, Fax: (22) 850 9991, E-mail: galileo@galileo.net.pl

©2003 Galileo International. Wszystkie prawa zastrzeżone. Galileo oraz symbol Globu są zastrzeżonymi znakami Galileo International w Stanach Zjednoczonych i innych krajach.

GALILEO

The Best Way to Fly...

BANGKOK
from **2200 PLN**
DELHI
from **1960 PLN**

00-828 Warsaw, 15 Jana Pawła II ave, Ilmet Tower
10th Floor, Office 1006, tel.: (4822) 697 6950,
fax: (4822) 697 6952, e-mail: warsaw@aerosvit.com

Z **Warszawy** trzy wyloty dziennie.

Z **Krakowa** wylot raz dziennie.

Łączymy **75** miast, **44** państwa, **4** kontynenty.

W ramach aliansu SKY TEAM proponujemy

więcej niż **500** destynacji na całym świecie.

www.czechairlines.pl

Biuro Warszawa:

Hotel Jan III Sobieski
Plac Artura Zawiszy 1
02-025 Warszawa
tel. (22) 657 67 99, 668 74 71
e-mail: warsaw@czechairlines.pl

Biuro Kraków:

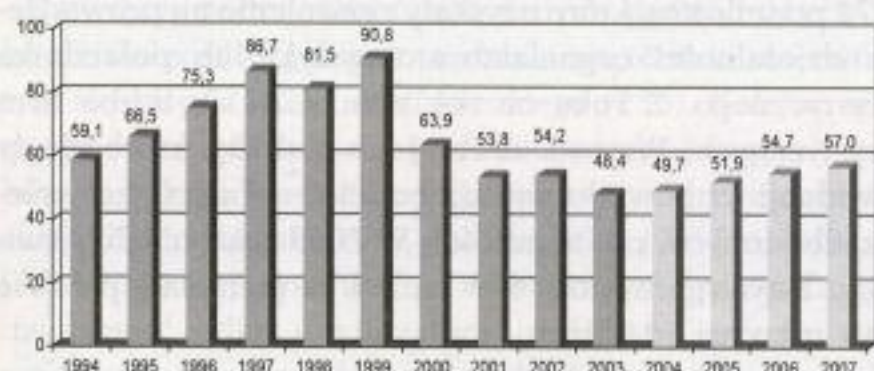
Lotnisko Balice
ul. Kpt. M. Medveckiego 1
32-083 Balice
tel. (12) 639 34 26
e-mail: airport.krk@czechairlines.pl

W 2003 roku wydatki turystów zagranicznych spadły do 1,4 mld USD z 1,7 mld USD w 2002 roku. Przewiduje się, że wydatki turystów zagranicznych w 2004 roku wzrosną do 1,7 mld USD i w najbliższych latach będą utrzymywać się na podobnym poziomie.

Liczba krajowych wyjazdów turystycznych (z co najmniej jednym noclegiem) mieszkańców Polski w latach dziewięćdziesiątych wahała się dość znacznie – od 59,1 mln w 1994 roku do 90,8 mln w 1999 roku i 48,4 mln w 2003 roku. Z tych 48,4 mln krajowych podróży turystycznych Polaków w 2003 roku 36% stanowiły podróże długookresowe, obejmujące pięć i więcej dni, a niecałe dwie trzecie (64%) – krótkookresowe, obejmujące 2-4 dni (ale połączone co najmniej z jednym noclegiem poza miejscem zamieszkania). W związku ze spadkiem uczestnictwa Polaków w wyjazdach krajowych, odnotowujemy spadek łącznej liczby podróży o 10,7%.

Przewiduje się systematyczny wzrost podróży krajowych mieszkańców Polski do 49,7 mln w 2004 roku, 51,9 mln w 2005 roku, 54,7 mln w 2006 roku i 57 mln w 2007 roku.

Rys. 3. Turystyczne podróże krajowe mieszkańców Polski w latach 1994-2003 i prognoza na lata 2004-2007

Źródło: oszacowania i prognozy Instytutu Turystyki

W 2003 roku tylko 4% krajowych podróży długookresowych i 1% krajowych podróży krótkookresowych Polacy organizowali całkowicie lub częściowo przy pomocy biura podróży. Jeśli zaś chodzi o wyjazdy zagraniczne Polaków, to 23% z nich zostało całkowicie zorganizowane przez biuro podróży, a 10% tylko częściowo przy jego pomocy.

3. Biura podróży w Unii Europejskiej. Sytuacja ekonomiczna sektora biur podróży w Europie

Biura podróży w krajach Unii Europejskiej generalnie specjalizują się w organizowaniu i rezerwowaniu dalekich i średnio dalekich podróży, podczas gdy podróże w kraju oraz organizowanie przejazdów kolejowych i autokarowych pozostają przeważnie w gestii samych podróżujących. (tab. 2)

Trudno porównywać liczbę biur podróży w poszczególnych krajach Unii Europejskiej. Zależna jest ona od wielkości kraju, liczby mieszkańców, tradycji jak i upodobań mieszkańców co do formy wypoczynku: bardziej czy mniej zorganizowanej. Najwięcej biur podróży spośród krajów UE jest we Włoszech, bo aż 8902, następnie w Niemczech –

7400 i w Wielkiej Brytanii – 6555. (tab. 3)

Z danych podanych przez Structural Business Statistics – SBS Eurostat wynika, że wartość dodana osiągnięta w 2000 roku przez biura podróży w Unii Europejskiej wyniosła 17,3 mld euro. Największa część tej kwoty przypada na Niemcy – 5,5 mld euro oraz Wielką Brytanię – 5,3 mld euro, ugrun-

Tab. 2. Sposób organizowania podróży w 2001 roku (w %) w krajach Unii Europejskiej

Kraj	Bezpośrednia rezerwacja	Biuro podróży lub touroperator	Inne
Belgia	62,8	31,9	5,3
Dania	54,2	45,8	*
Niemcy	54,6	45,4	*
Grecja	81,9	2,2	15,9
Hiszpania	13,5	21,3	65,2
Francja	59,7	40,3	*
Irlandia	*	*	*
Włochy	34,4	22,8	42,8
Luksemburg	32,1	44,0	23,9
Holandia	36,9	39,0	24,1
Austria	67,3	32,7	0,0
Portugalia	44,3	11,1	44,6
Finlandia	15,9	23,5	60,5
Szwecja	33,5	66,5	*
Wielka Brytania	*	*	*

Źródło: Eurostat, Tourism

towując pozycje na szczycie listy rankingu krajów pod względem wydatków poniesionych przez turystów w krajach Unii Europejskiej. Wśród mniejszych krajów członkowskich Unii biura podróży odgrywały dużą rolę odpowiednio w następujących krajach: w Holandii (655 mln euro), Szwecji (458 mln euro) oraz w Austrii (351 mln euro). (tab. 4)

Tab. 3. Liczba biur podróży w krajach Unii Europejskiej w 2000 roku

Kraj	Liczba biur podróży
Belgia	1332
Dania	564
Niemcy	7400
Grecja	*
Hiszpania	5897
Francja	4303
Irlandia	303
Włochy	8902
Luksemburg	111
Holandia	2245
Austria	1253
Portugalia	978
Finlandia	745
Szwecja	2227
Wielka Brytania	6555

Źródło: Eurostat, Structural Business Statistics

W ostatnich latach sektor biur podróży silnie się rozwijał. Świadczy o tym choćby wzrost wartości dodanej wypracowanej w drugiej połowie lat dziewięćdziesiątych. W większości krajów członkowskich - dla których dane są dostępne - wartość dodana rosła w latach 1995-2000 o 5-10 % rocznie w cenach bieżących. W Luksemburgu w omawianym okresie wartość dodana podwoiła się, w Wielkiej Brytanii w latach 1997 - 2000 wartość ta potroiła się. (tab. 5.)

Wszystkie biura podróży funkcjonujące na rynku Unii Eu-

Tab. 4. Wartość dodana w biurach podróży w 2000 roku w krajach Unii Europejskiej

Kraj	Wartość dodana w mln euro
Niemcy	5 490
Wielka Brytania	5 312
Francja	1 646
Włochy	1 305
Hiszpania	1 131
Holandia	655
Szwecja	458
Austria	352
Belgia	283
Dania	201
Finlandia	174
Portugalia	153
Irlandia	88
Luksemburg	40

Źródło: Eurostat, Structural Business Statistics

ropejskiej w 2000 roku zatrudniały 412,9 tys. osób. Prawie jedna trzecia z nich pracowała w Wielkiej Brytanii (127,9 tys.) i jedna piąta w Niemczech (79,9 tys.).

Odzwierciedleniem wzrostu wartości dodanej jest wzrost zatrudnienia w biurach podróży w ostatnich latach. Spośród 11 krajów, w drugiej połowie lat dziewięćdziesiątych, w ośmiu krajach wzrosło zatrudnienie w biurach podróży średnio o ponad 5% rocznie. Wzrosło również znaczenie małych przedsiębiorstw. Prawie jedna czwarta (24,8%) wartości dodanej wypracowanej w sektorze biur podróży w 2000 roku została wytworzona przez przedsiębiorstwa zatrudniające do dziewięciu osób, a 22,4% przez przedsiębiorstwa zatrudniające od 10 do 49 pracowników.

Tab. 5. Główne wskaźniki dla biur podróży w krajach Unii Europejskiej w latach 1996-2000 – stopy wzrostu (w %)

Kraj	Obrót					Wartość dodana					Liczba zatrudnionych				
	1996	1997	1998	1999	2000	1996	1997	1998	1999	2000	1996	1997	1998	1999	2000
Belgia	5,7	3,7	10,6	13,6	21,2	-7,2	-3,3	-4,1	25,5	15,6	9,7	-5,5	12,1	4,1	19,4
Dania	*	*	*	*	-0,9	*	*	*	*	-11,3	*	*	*	*	-6,8
Niemcy	*	*	134,2	7,2	50,0	*	*	*	*	22,0	*	*	*	*	*
Grecja	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Hiszpania	*	*	17,7	14,1	11,2	*	*	-1,9	11,4	10,3	*	*	40,7	10,5	9,5
Francja	17,5	7,1	10,2	5,1	12,9	14,5	6,0	17,0	6,5	10,9	12,8	2,0	0,8	7,3	11,2
Irlandia	*	38,7	10,6	*	*	*	-6,9	31,3	*	*	*	0,8	12,9	*	*
Włochy	2,6	17,0	28,2	-2,3	9,6	5,4	-4,5	22,3	-2,0	23,2	-0,2	-0,3	13,6	1,8	13,8
Luksemburg	-34,4	4,5	6,4	-4,5	7,2	31,9	43,1	-3,6	8,9	-0,7	-6,6	6,7	-4,6	6,7	6,6
Holandia	-6,3	7,7	8,6	*	*	-24,5	14,9	9,6	*	*	8,6	-8,8	-0,1	12,6	9,0
Austria	*	*	5,9	7,7	-2,0	*	*	8,6	-7,9	12,2	*	*	5,1	4,5	1,0
Portugalia	*	14,0	11,5	-2,6	9,8	*	14,8	-17,4	28,9	11,2	*	2,0	-0,3	12,3	-5,3
Finlandia	418,7	13,4	-4,7	6,4	-10,9	9,0	3,5	21,7	7,8	5,8	11,0	16,0	6,6	9,9	1,0
Szwecja	12,7	-4,7	-25,9	27,7	10,6	23,5	1,3	4,7	17,2	-1,2	*	*	8,1	1,2	11,1
Wielka Brytania	3,6	23,7	18,8	133,4	1,7	*	*	4,2	151,2	20,6	*	*	*	15,7	0,0

Źródło: Eurostat, Structural Business Statistics

na działalność organizatorów turystyki i pośredników turystycznych (Dz. U. Nr 62, poz. 633 z 20 czerwca 2001 r.) nakłada obowiązek prowadzenia rejestru przez właściwego ministra ds. turystyki. Wpisów do rejestru dokonuje się na podstawie ostatecznych decyzji o wydaniu zezwolenia przez wojewodę. Informacje mogą być przekazywane w formie elektronicznej. Od początku lipca 2002 roku Centralny Rejestr Zezwoleń na działalność organizatorów turystyki i pośredników turystycznych dostępny jest w Internecie.

Nowelizacja ustawy o usługach turystycznych (opracowana w 2004 r.) przewiduje znaczące zmiany jeśli chodzi o podstawy do uzyskania zgody na założenie firmy turystycznej – otwarcie biura. Według nowego projektu ustawy wystarczy tylko przedstawić w urzędzie wojewódzkim oświadczenie o posiadanym zabezpieczeniu finansowym, bez konieczności przedstawienia posiadanych gwarancji wypłacalności czy ubezpieczenia (jak to jest obecnie). Może to spowodować nagły wzrost liczby nowo powstałych firm turystycznych, które równie szybko mogą upaść. Czy tak będzie, przekonamy się w ciągu najbliższych kilku lat. Zgodnie ze stanem na dzień 21 czerwca 2004 roku w Centralnym Rejestrze Zezwoleń zarejestrowano 3071 podmiotów, które uzyskały zezwolenie na prowadzenie działalności organizatora turystyki lub pośrednika turystycznego. Z roku na rok zmniejsza się liczba firm turystycznych. Wzrasta liczba biur podróży, które uległy likwidacji - z powodu wygaśnięcia lub cofnięcia zezwolenia albo innych, np. upadłości. W 2003 roku uległo likwidacji, z tych powodów 679 biur, a w pierwszej połowie 2004 roku już 504 biura.

4. Biura podróży w Polsce (rodzaj prowadzonej działalności, struktura przestrzenna, zakres działania, struktura własnościowa)

Obowiązująca od 1997 roku ustawa o usługach turystycznych oraz rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 13 czerwca 2001 roku w sprawie centralnego rejestru zezwoleń

4.1 Biura podróży w Polsce według rodzaju prowadzonej działalności

Każde z biur podróży może wystąpić do wojewody o wydanie zezwolenia na prowadzenie działalności jako organizator imprez turystycznych i pośrednik. Przeważają jednostki posiadające zezwolenie na prowadzenie obydwu działalności. Obecnie jest ich 2124, co stanowi 60,8% ogółu wszystkich firm turystycznych. Zezwolenie na działalność wyłącznie touroperatora – organizatora posiada

Tab. 6. Podmioty turystyczne w układzie wojewódzkim według przedmiotu działalności (stan na dzień 20-01-2004)

Wyszczególnienie	Ogółem	Liczba Organizator		Liczba Organiz./Pośr.		Liczba Pośrednik	
			Udział (%)		Udział (%)		Udział (%)
Dolnośląskie	347	127	36,60	214	61,67	6	1,73
Kujawsko-Pomorskie	131	38	29,01	93	70,99	0	0,00
Lubelskie	92	52	56,52	40	43,48	0	0,00
Lubuskie	62	13	20,97	49	79,03	0	0,00
Łódzkie	200	73	36,50	125	62,50	2	1,00
Małopolskie	380	75	19,74	302	79,47	3	0,79
Mazowieckie	622	255	41,00	364	58,52	3	0,48
Opolskie	82	56	68,29	26	31,71	0	0,00
Podkarpackie	117	76	64,96	38	32,48	3	2,56
Podlaskie	101	71	70,30	29	28,71	1	0,99
Pomorskie	225	99	44,00	120	53,33	6	2,67
Śląskie	490	267	54,49	223	45,51	0	0,00
Świętokrzyskie	57	12	21,05	45	78,95	0	0,00
Warmińsko-Mazurskie	124	28	22,58	95	76,61	1	0,81
Wielkopolskie	293	55	18,77	237	80,89	1	0,34
Zachodniopomorskie	171	47	27,49	124	72,51	0	0,00
Polska ogółem	3494	1344	38,47	2124	60,79	26	0,74

Źródło: dane Departamentu Turystyki Ministerstwa Gospodarki

1344 podmiotów, czyli 38,5%. Działalnością tylko pośrednika zajmują się 26 podmioty, czyli 0,7% (tab. 6).

Najwięcej podmiotów turystycznych prowadzących tylko działalność organizatora działa na terenie województwa śląskiego (267) i mazowieckiego (255). Kolejne miejsca pod względem liczby podmiotów prowadzących działalność tylko organizatora zajmują województwa dolnośląskie (127), pomorskie (99), podkarpackie (76) i małopolskie (75). Najmniej podmiotów turystycznych prowadzących działalność tylko organizatora istnieje na terenie województw: świętokrzyskiego (12), lubuskiego (13), warmińsko-mazurskiego (28) oraz kujawsko-pomorskiego (38).

Wśród podmiotów turystycznych prowadzących działalność zarówno organizatora, jak i pośrednika, największa koncentracja występuje na terenie województwa mazowieckiego (317), małopolskiego (260 jednostek, ponad połowa wszystkich działających na tym terenie) oraz wielkopolskiego (237, blisko 78% wszystkich podmiotów turystycznych działających na terenie tego województwa). Podmioty turystyczne prowadzące działalność tylko pośrednika stanowią niecały jeden procent wszystkich podmiotów turystycznych działających na polskim rynku. Zarejestrowane są na terenie dwunastu województw, a ich liczba w poszczególnych województwach wynosi: od 8 jednostek w województwie pomorskim do 6 w województwach dolnośląskim i mazowieckim. Na 3650 podmiotów turystycznych 3617 należy do grupy organizatorów lub organizatorów/pośredników. Stanowi to 99% ogółu podmiotów (tab. 6).

4.2 Biura podróży w Polsce według struktury przestrzennej

Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w poszczególnych województwach zależy od wielkości województwa (liczby ludności i powierzchni). Obserwuje się duże zróżnicowanie w rozmieszczeniu terytorialnym jednostek. Największa koncentracja podmiotów turystycznych występuje na terenie województw o największej liczbie mieszkańców (największym potencjale wyjazdowym mieszkańców). Odnotować należy, że większy udział liczby biur

podróży niż liczby ludności mają województwa mazowieckie, śląskie, małopolskie i dolnośląskie, a zdecydowanie mniejszy województwa: świętokrzyskie, lubuskie i kujawsko-pomorskie. (tab. 7)

Najwięcej podmiotów turystycznych działa na terenie województwa mazowieckiego (623 podmioty, czyli 17,8% wszystkich podmiotów turystycznych, które uzyskały zezwolenie na prowadzenie działalności). Dominująca pozycja województwa mazowieckiego wynika z atrakcyjności stolicy, ale również z faktu, że wiele biur podróży otwiera swoje przedstawicielstwa w Warszawie nawet wtedy, gdy prowadzą działalność w innym mieście. Drugie pod względem liczby podmiotów turystycznych jest województwo śląskie (490, czyli 14,1% ogółu). Kolejne miejsca zajmują województwa: małopolskie (380 – 10,9%) i dolnośląskie (350 – 10,0%). W czterech wymienionych województwach działa ponad połowa wszystkich biur podróży. Najmniej podmiotów turystycznych istnieje w świętokrzyskim (57 – 1,6%) oraz w lubuskim (62 – 1,8%) i opolskim (82 – 2,3%).

Tabela 7. Podmioty turystyczne, które posiadają zezwolenia, w układzie wojewódzkim (na dzień 19-01-2004)

Wyszczególnienie	Liczba podmiotów turystycznych	Udział w %
Dolnośląskie	350	10,01
Kujawsko-Pomorskie	132	3,77
Lubelskie	92	2,63
Lubuskie	62	1,77
Łódzkie	200	5,72
Małopolskie	380	10,86
Mazowieckie	623	17,81
Opolskie	82	2,34
Podkarpackie	117	3,34
Podlaskie	101	2,89
Pomorskie	225	6,43
Śląskie	490	14,01
Świętokrzyskie	57	1,63
Warmińsko-Mazurskie	123	3,52
Wielkopolskie	293	8,38
Zachodniopomorskie	171	4,89
Polska ogółem	3498	100,00

Źródło: dane Departamentu Turystyki Ministerstwa Gospodarki

Tab. 8. Podmioty turystyczne w układzie województw według zakresu działalności na dzień: 23.01.2004

Wyszczególnienie	Ogółem	Liczba I grupa	Udział (%)	Liczba I / II grupa	Udział (%)	Liczba I / II / III grupa	Udział (%)
Dolnośląskie	345	58	16,81	233	67,54	51	14,78
Kujawsko-Pomorskie	131	31	23,66	70	53,44	29	22,14
Lubelskie	92	15	16,30	65	70,65	11	11,96
Lubuskie	62	11	17,74	42	67,74	8	12,90
Łódzkie	194	43	22,16	106	54,64	41	21,13
Małopolskie	380	86	22,63	204	53,68	79	20,79
Mazowieckie	622	137	22,03	267	42,93	211	33,92
Opolskie	82	12	14,63	50	60,98	20	24,39
Podkarpackie	117	14	11,97	97	82,91	4	3,42
Podlaskie	101	33	32,67	54	53,47	9	8,91
Pomorskie	225	94	41,78	105	46,67	26	11,56
Śląskie	487	75	15,40	309	63,45	78	16,02
Świętokrzyskie	57	15	26,32	32	56,14	10	17,54
Warmińsko-Mazurskie	124	34	27,42	80	64,52	10	8,06
Wielkopolskie	292	59	20,21	160	54,79	67	22,95
Zachodniopomorskie	171	62	36,26	78	45,61	25	14,62
Polska ogółem	3482	779	22,37	1952	56,06	679	19,50

Wyszczególnienie	Liczba I / III grupa	Udział (%)	Liczba II grupa	Udział (%)	Liczba II / III grupa	Udział (%)	Liczba III grupa	Udział (%)
Dolnośląskie	0	0,00	2	0,58	1	0,29	0	0,00
Kujawsko-Pomorskie	0	0,00	0	0,00	1	0,76	0	0,00
Lubelskie	0	0,00	1	1,09	0	0,00	0	0,00
Lubuskie	0	0,00	1	1,61	0	0,00	0	0,00
Łódzkie	0	0,00	4	2,06	0	0,00	0	0,00
Małopolskie	0	0,00	8	2,11	0	0,00	3	0,79
Mazowieckie	0	0,00	2	0,32	3	0,48	2	0,32
Opolskie	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Podkarpackie	0	0,00	2	1,71	0	0,00	0	0,00
Podlaskie	0	0,00	5	4,95	0	0,00	0	0,00
Pomorskie	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Śląskie	0	0,00	21	4,31	3	0,62	1	0,21
Świętokrzyskie	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Warmińsko-Mazurskie	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Wielkopolskie	1	0,34	4	1,37	1	0,34	0	0,00
Zachodniopomorskie	1	0,58	3	1,75	1	0,58	1	0,58
Polska ogółem	2	0,06	53	1,52	10	0,29	7	0,20

* I grupa obejmuje organizatorów i pośredników, którzy mają zezwolenie na prowadzenie działalności wyłącznie na terenie Polski

** II grupa obejmuje organizatorów i pośredników, którzy mają zezwolenie na prowadzenie działalności wyłącznie na terenie krajów europejskich, określonych w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 24.XI.1999 roku

*** III grupa obejmuje organizatorów i pośredników, którzy mają zezwolenie na prowadzenie działalności na terenie krajów pozaeuropejskich

Źródło: dane Departamentu Turystyki Ministerstwa Gospodarki

4.3 Biura podróży w Polsce według zakresu działania

Wśród podmiotów turystycznych przeważają jednostki posiadające zezwolenie na prowadzenie działalności na terenie Polski i krajów europejskich (ponad 40 krajów według wykazu z rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 24.11.1999 r.). Zezwolenie na prowadzenie działalności tylko na terenie Polski ma 779 podmiotów turystycznych (22,4% ogółu). Zezwolenie na prowadzenie działalności na terenie całego świata ma obecnie 679 podmiotów turystycznych (19,5%). Najwięcej podmiotów turystycznych mających zezwolenie na prowadzenie działalności na terenie Polski i krajów europejskich działa na terenie województwa śląskiego (309) i mazowieckiego (267) oraz na terenie województw: dolnośląskiego (233), małopolskiego (204) i wielkopolskiego (160). Najmniej podmiotów turystycznych należących do tej grupy działa na terenie województw: świętokrzy-

skiego (32), lubuskiego (42) i opolskiego (50). Najwięcej podmiotów turystycznych posiadających zezwolenie na prowadzenie działalności na terenie Polski działa na terenie województwa mazowieckiego (137). W pozostałych województwach jest ich znacznie mniej: najwięcej na terenie pomorskiego (94) i małopolskiego (86). Najmniej podmiotów turystycznych należących do tej grupy, podobnie jak podmiotów mających zezwolenie na prowadzenie działalności na terenie Polski i krajów europejskich, działa na terenie województw: lubuskiego (11), opolskiego (12), podkarpackiego (14) i świętokrzyskiego (15). Najwięcej podmiotów turystycznych posiadających zezwolenie na prowadzenie działalności na terenie całego świata działa na terenie województwa mazowieckiego (211), kolejne miejsca zajmują województwa: małopolskie (79), śląskie (78) oraz wielkopolskie (67). Najmniej podmiotów turystycznych należących do tej

grupy działa na terenie województw: podkarpackiego (4), lubuskiego (8) i podlaskiego (9).

4.4 Biura podróży w Polsce według struktury własnościowej

W strukturze własności zdecydowanie dominują osoby fizyczne, stanowiące 73,8% wszystkich podmiotów zarejestrowanych w Centralnym Rejestrze Zezwoleń. W drugiej kolejności znajdują się spółki z ograniczoną odpowiedzialnością – 16,4%, a następnie stowarzyszenia – 3,2% oraz spółki jawne – 2,3%. W grupie innych właścicieli tj. wszystkich pozostałych podmiotów (4,4% wszystkich podmiotów) dominują spółki akcyjne – 1,5%, spółdzielnie – 0,7%, państwowe jednostki organizacyjne – 0,6% oraz przedsiębiorstwa państwowe i samorządowe jednostki organizacyjne – po 0,4%. (tab. 9)

Tab. 9. Podmioty turystyczne w układzie wojewódzkim według form prawnych (stan na dzień 20.01.2004)

Wyszczególnienie	Liczba podmiotów turystycznych	Udział w %
Polska ogółem	3497	
Fundacja	9	0,26
Kościelna osoba prawna	6	0,17
Osoba fizyczna	2581	73,81
Osoba prawna	11	0,31
Państwowa Jednostka Organizacyjna	20	0,57
Przedsiębiorstwo Państwowe	15	0,43
Przedstawicielstwo	1	0,03
Samorządowa Jednostka Organizacyjna	14	0,40
Spółdzielnia	23	0,66
Spółka Akcyjna	53	1,52
Spółka Cywilna	1	0,03
Spółka Jawna	79	2,26
Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	572	16,36
Stowarzyszenie	112	3,20

Źródło: dane Departamentu Turystyki Ministerstwa Gospodarki

5. Sytuacja ekonomiczna sektora biur podróży w Polsce. Wybrane wskaźniki

5.1 Sytuacja ekonomiczna biur podróży zatrudniających powyżej 9 osób

Niniejsza analiza obejmuje podmioty gospodarcze, które zadeklarowały działalność jako biura podróży i zostały zaklasyfikowane zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności do sekcji I (transport, gospodarka magazynowa i łączność) w dziale 63 (działalność wspomagająca transport, działalność związana z turystyką). Podstawą zaliczenia danych podmiotów do odpowiednich sekcji PKD stanowi aktualny numer statystyczny jednostki sprawozdawczej. Przedstawione poniżej dane i wskaźniki ekonomiczne dla grupy 63.3 (wg PKD), nie publikowane przez GUS, odnoszą się do jednostek posiadających osobowość prawną, objętych obowiązkową sprawozdawczością finansową. Prezentowane informacje pochodzą z rocznego sprawozdania F-02.

Badane podmioty gospodarcze zostały podzielone na trzy grupy wg liczby pracujących u nich osób: • powyżej

249 osób, • od 50 do 249 osób • poniżej 50 osób.

Podstawowe wskaźniki ekonomiczne dla wyżej wymienionych grup podmiotów gospodarczych działających w turystyce są analizowane w dwóch układach: w układzie wojewódzkim i finansowym, tzn. w podziale na przedziały zatrudnienia (od 10 do 49 osób, od 50 do 249 osób, powyżej 250 osób) według województw oraz w podziale na przedziały zatrudnienia według przedziałów przychodów z całokształtu działalności. Pełne badania statystyczne GUS (według formularzy F-01 i F-02) dotyczą wszystkich jednostek dużych i średnich. Nie wymieniono danych dla wszystkich województw, a tylko dla tych, w których liczba jednostek zarejestrowanych przez GUS jest większa od trzech (zgodnie z ustawą o statystyce publicznej nie wolno udostępniać danych jednostkowych lub takich, które umożliwiają identyfikację podmiotu) oraz dla tych województw, w których udział jednego podmiotu stanowiłby powyżej trzech czwartych całości.

Rejestrowane przychody z całokształtu działalności obejmują:

- przychody ze sprzedaży produktów, tj. kwoty należne z tytułu sprzedaży usług w podmiotach prowadzących działalność usługową. Przychody ze sprzedaży wpływające na wynik finansowy ustala się w wartości wyrażonej w rzeczywistych cenach sprzedaży z uwzględnieniem upustów, rabatów i bonifikat, bez podatku od towarów i usług;

- pozostałe przychody operacyjne są to przychody niezwiązane bezpośrednio z podstawową działalnością podmiotu, do których zalicza się: przychody ze sprzedaży lub wpływy z likwidacji środków trwałych i inwestycji rozpoczętych, odpisane przedawnione zobowiązania, otrzymane odszkodowania, wyegzekwowane kary i grzywny, otrzymane przez jednostkę nieodpłatnie składniki majątku, otrzymane dotacje, subwencje i dopłaty (znaczną część pozostałych przychodów operacyjnych stanowią tytuły zaliczane do 31.12.1994 r. do zysków nadzwyczajnych);

- przychody finansowe obejmują wpływy lub kwoty należne z tytułu dokonanych przez podmiot operacji finansowych, tj. dywidendy z tytułu udziałów w innych jednostkach, kwoty należne i wpływy ze sprzedaży papierów wartościowych (długoterminowych i krótkoterminowych), odsetki i prowizje od środków pieniężnych (lokat) na rachunkach bankowych, odsetki od udzielonych przez jednostkę pożyczek i kredytów (zwłoki w spłacie rat), dyskonto potrącone przez jednostkę przy zakupie weksli i czeków obcych, dodatnie różnice kursowe ustalone przy spłacie należności i zobowiązań oraz różnice przy wycenie środków pieniężnych, udziałów i papierów wartościowych.

Wynik finansowy brutto (zysk lub strata) to wynik z działalności gospodarczej (jest to suma wyników finansowych: ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów, pozostałej działalności operacyjnej i wyniku na operacjach finansowych) skorygowany o saldo zysków i strat nadzwyczajnych.

Wynik finansowy netto (zysk lub strata) otrzymujemy po pomniejszeniu wyniku finansowego brutto o obowiązkowe obciążenia.

Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto obejmują podatek dochodowy od osób prawnych i fizycz-

nych i płatności z nimi związane na podstawie odrębnych przepisów (np. dywidenda od funduszu założycielskiego).

Podatek dochodowy jest to podatek od osiągniętego zysku, który podmiot gospodarczy jest zobowiązany uiścić po uwzględnieniu przyznanych ulg. Wskaźniki rentowności obrotu brutto i netto policzono jako relację wyniku finansowego, odpowiednio brutto i netto, do przychodów ogółem. Są to wskaźniki procentowe. (tab. 10)

Podobnie jak ogół przedsiębiorstw turystycznych, również duże i średnie biura podróży nie są rozmieszczone równomiernie. W czterech województwach: mazowieckim, śląskim, małopolskim i dolnośląskim działa ponad połowa wszystkich dużych i średnich biur podróży.

Charakteryzując rozkład terytorialny dużych i średnich biur podróży wg przychodów, należy wyróżnić następujące województwa (a właściwie ich podstawowe aglomeracje):

1. mazowieckie (552 mln złotych),
2. śląskie, małopolskie (98 - 168 mln złotych),
3. pomorskie, warmińsko-mazurskie (25-34 mln złotych),
4. pozostałe (poniżej 25 mln złotych).

Z roku na rok maleje liczba dużych i średnich podmiotów, dla których działalność turystyczna jest działalnością podstawową, i które prowadzą pełną sprawozdawczość. Pomimo to przychody z całokształtu działalności tych podmiotów w latach 1996-1999 i w 2001 roku tylko nieznacznie spadły. (tab. 12)

Największe przychody z całokształtu działalności w przeciągu ostatnich sześciu lat zostały osiągnięte przez

biura podróży zatrudniające powyżej 9 osób w 2002 roku – osiągnęły one wtedy 1 941,0 mln zł przychodu.

Od 2000 roku następuje spadek wyniku finansowego brutto i netto w całym sektorze turystycznym. W 2002 roku sektor miał nawet ujemny wynik finansowy netto -64 mln zł.

Biorąc to pod uwagę można uznać, że wynik finansowy netto osiągnięty przez biura podróży zatrudniające powyżej 10 osób w 2002 roku, osiągający wartość 2,7 mln zł, nie jest zły. Najlepszy był w województwie małopolskim (5,4 mln zł), a następnie – ale już dużo niższy – w województwie pomorskim (1,6 mln zł).

5.2 . Sytuacja ekonomiczna małych biur podróży, tj. zatrudniających do 9 osób

Małe biura podróży, tj. zatrudniające do 9 osób, które dominują na polskim rynku i stanowią zdecydowaną większość wszystkich biur podróży funkcjonujących na polskim rynku, objęte są odrębną analizą.

W Polsce już od kilku lat prowadzone są działania mające na celu stworzenie krajowego systemu wspierania małych i średnich przedsiębiorstw (MSP). Stworzona została sieć ośrodków Krajowego Systemu Usług dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw (KSU), wprowadzane są ujednolicone standardy jakości pracy ośrodków oraz świadczenia usług doradczych, informacyjnych, szkoleniowych i finansowych. Obecnie w ramach działań rozwijającego się systemu bezpośrednio na rzecz MSP prowadzone są projekty finansowane ze środków budżetu państwa, w ramach realizacji programu zapisanego w dokumencie

Tab. 10. Podstawowe wskaźniki ekonomiczne dla biur podróży w podziale na przedziały zatrudnienia oraz przedziały przychodów z całokształtu działalności w 2002 roku (w tys. zł)

Przedziały zatrudnienia	Przedziały przychodów z całokształtu działalności	Przychody z całokształtu działalności	Przychody ze sprzedaży produktów, towarów	Wynik finansowy brutto	Podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych	Pozostałe obowiązkowe zmniejszenie zysku (zwiększenie straty)	Liczba pracujących	Liczba jednostek w grupowaniu
od 10 do 49 osób	> 25001	*	*	*	*	*	*	*
	20001-25000	90328	89756	-618	63	16	61	4
	15001-20000	68879	67922	1087	247	0	130	4
	10001-15000	59723	57980	1294	75	0	153	5
	5001-10000	161815	156300	1854	826	18	501	24
	2501-5000	69728	67588	1290	304	14	476	19
	2001-2500	27082	26340	-82	254	0	273	12
	1501-2000	21016	20379	1151	272	0	190	12
	1001-1500	4647	4420	-352	62	0	73	4
	501-1000	6336	6191	374	16	0	109	7
	poniżej 500	*	*	*	*	*	*	*
	OGÓŁEM	1106026	1091834	7495	2456	48	2116	97
	> 25001	193996	191933	1805	1400	50	601	4
	20001-25000	154140	151196	5827	1555	0	696	7
	15001-20000	*	*	*	*	*	*	*
od 50 do 249 osób	10001-15000	34542	33455	52	249	0	404	3
	5001-10000	19520	18493	522	106	7	188	3
	2501-5000	*	*	*	*	*	*	*
	OGÓŁEM	424097	416060	7669	3492	57	2109	20
powyżej 250 osób	> 25001	410874	386775	-4364	2004	0	2314	4
	OGÓŁEM	410874	386775	-4364	2004	0	2314	4

* Dane w kolumnach nie sumują się. Ustawa o statystyce publicznej zabrania publikować dane gdy dotyczą tylko 3 jednostek w grupie lub udział jednego podmiotu w grupie stanowi powyżej trzech czwartych całości

Źródło: dane GUS

Tab. 11. Podstawowe wskaźniki ekonomiczne dla biur podróży w podziale na przedziały zatrudnienia według województw w 2002 roku (w tys. zł).

Przedziały zatrudnienia	Województwo	Przychody z całokształtu działalności	Przychody ze sprzedaży produktów, towarów	Wynik finansowy brutto	Podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych	Pozostałe obowiązkowe zmniejszenie zysku (zwiększenie straty)	Liczba pracujących	Liczba jednostek w grupowaniu od 10 do 49 osób
od 10 do 49 osób	Dolnośląskie	21600	21202	-200	17	0	119	6
	Kujawsko-Pomorskie	*	*	*	*	*	*	*
	Lubelskie	*	*	*	*	*	*	*
	Lubuskie	*	*	*	*	*	*	*
	Łódzkie	*	*	*	*	*	*	*
	Małopolskie	77450	75739	456	315	0	304	14
	Mazowieckie	301851	298635	3430	1408	16	516	23
	Opolskie	19699	18405	882	0	0	88	4
	Podkarpackie	*	*	*	*	*	*	*
	Podlaskie	*	*	*	*	*	*	*
	Pomorskie	24688	23681	2124	493	0	157	8
	Śląskie	63419	60890	-1152	173	0	352	18
	Świętokrzyskie	15154	14666	-30	-110	18	104	4
	Warmińsko-Mazurskie	33832	32377	792	103	0	171	7
	Wielkopolskie	*	*	*	*	*	*	*
	Zachodnio-Pomorskie	*	*	*	*	*	*	*
	OGÓŁEM	1106026	1091834	7495	2456	48	2116	97
od 50 do 249 osób	Dolnośląskie	*	*	*	*	*	*	*
	Łódzkie	*	*	*	*	*	*	*
	Małopolskie	90295	88060	6321	1072	0	488	5
	Mazowieckie	249767	245535	-726	1755	50	832	8
	Podkarpackie	*	*	*	*	*	*	*
	Śląskie	34455	34007	1255	419	0	363	3
	Warmińsko-Mazurskie	*	*	*	*	*	*	*
	OGÓŁEM	424097	416060	7669	3492	57	2109	20
powyżej 250 osób	Dolnośląskie	*	*	*	*	*	*	*
	Mazowieckie	*	*	*	*	*	*	*
	Pomorskie	*	*	*	*	*	*	*
	OGÓŁEM	410874	386775	-4364	2004	0	2314	4

* Dane w kolumnach nie sumują się. Ustawa o statystyce publicznej zabrania publikować dane, gdy dotyczą tylko 3 jednostek w grupie lub udział jednego podmiotu w grupie stanowi powyżej trzech czwartych całości
Źródło: dane GUS

„Kierunki działań rządu wobec małych i średnich przedsiębiorstw do 2002 r.”. Istotną pulą środków przeznaczanych na wsparcie tego sektora gospodarki, są również środki pochodzące z Unii Europejskiej.

W chwili obecnej na bazie zebranych doświadczeń oraz realizowanych na bieżąco programów rozwija się pełny system KSU. Rozwiązania takie mają w przyszłości stanowić podstawę systemu, poprzez który będą przepływały znaczące środki budżetowe oraz pochodzące z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Docelowa struktura zaangażowana we wdrażanie programów wsparcia sektora MSP w Polsce obejmuje współpracę partnerów na trzech poziomach działania: krajowym, regionalnym (wojewódzkim) i lokalnym. Również w krajach Unii Europejskiej do grupy najmniejszych przedsiębiorstw należy ponad 90% przedsiębiorstw, z czego prawie połowa to firmy jednoosobowe. Przedsiębior-

stwa małe tworzą jedną trzecią miejsc pracy w sektorze MSP. Przedsiębiorstwa najmniejsze, często o charakterze rodzinnym, są najliczniej reprezentowane w państwach południowej Europy (Grecja, Hiszpania i Włochy), natomiast na północy liczniej występują przedsiębiorstwa średniej wielkości. Informacje dotyczące podstawowych

Tab. 12. Przychody z całokształtu działalności średnich i dużych biur podróży w latach 1996-2002

L.p.	Lata	Liczba podmiotów	Przychody w mln. zł
1.	1996	474	1 495,9
2.	1997	509	1 363,4
3.	1999	155	1 332,0
4.	2000	144	1 776,9
5.	2001	131	1 708,0
6.	2002	121	1 941,0

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych GUS

Tab. 13. Podstawowe wskaźniki ekonomiczne biur podróży w 2002 roku, zatrudniających powyżej 9 osób

Lp	Województwo	w mln zł				Rentowność obrotu brutto (w %)	Rentowność obrotu netto (w %)
		Przychody z całokształtu działalności	Koszty z całokształtu działalności	Wynik finansowy brutto	Wynik finansowy netto		
1	Dolnośląskie	21,6	21,8	-0,2	-0,2	-0,9	-0,9
2	Kujawsko-Pomorskie	*	*	*	*	*	*
3	Lubelskie	*	*	*	*	*	*
4	Lubuskie	*	*	*	*	*	*
5	Łódzkie	*	*	*	*	*	*
6	Małopolskie	167,7	160,9	6,8	5,4	4,1	3,2
7	Mazowieckie	551,6	548,9	2,7	-0,5	0,5	-0,1
8	Opolskie	19,7	18,8	0,9	0,9	4,6	4,6
9	Podkarpackie	*	*	*	*	*	*
10	Podlaskie	*	*	*	*	*	*
11	Pomorskie	24,7	22,6	2,1	1,6	8,5	6,5
12	Śląskie	97,9	97,8	0,1	-0,5	0,1	-0,5
13	Świętokrzyskie	15,2	15,2	0,0	0,1	0	0,7
14	Warmińsko-Mazurskie	33,8	33,0	0,8	0,7	2,4	2,1
15	Wielkopolskie	*	*	*	*	*	*
16	Zachodniopomorskie	*	*	*	*	*	*
	Polska	1941	1930,2	10,8	2,7	0,6	0,1

* Dane w kolumnach nie sumują się. Ustawa o statystyce publicznej zabrania publikować dane, gdy dotyczą tylko 3 jednostek w grupie lub udział jednego podmiotu w grupie stanowi powyżej trzech czwartych całości

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych GUS

danych o działalności gospodarczej prowadzonej przez przedsiębiorstwa zatrudniające do 9 osób, z uwagi na ich dużą liczebność – ok. 3 tys., uzyskiwane są z reprezentatywnego badania, realizowanego na formularzu SP-3. Badaniem objęte są osoby fizyczne oraz osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej. Operat do losowania próby utworzony został na bazie BJS (Baza Jednostek Statystycznych) i posortowany warstwowo wg zbiorowości NZ (NZ – rodzaj prowadzonych działalności gospodarczych). Każda z warstw w badaniu podzielona została na:

- zbiorowość osób fizycznych (osoby fizyczne i spółki cywilne)
- zbiorowość osób prawnych (osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej), z wyłączeniem spółek cywilnych, a następnie każda z nich z uwagi na wielkość jednostki (mierzonej liczbą pracujących), tj.: 0-5 i 6-9 osób pracujących. Zbiory w każdej warstwie podzielono według województw. Liczbę jednostek do próby wyliczono tak, aby w danej zbiorowości oraz w poszczególnych województwach uzyskać zbliżoną precyzję wyników. Losowanie zostało przeprowadzone w każdej warstwie oddzielnie. Wylosowana próba została porównana ze zbiorem Krajowej Ewidencji Podatników w celu jej aktualizacji pod kątem aktywności ekonomicznej jednostek i skorygowana o podmioty nieaktywne. Do uogólnienia wyników przyjęto jednostki prowadzące działalność gospodarczą, które spełniły kryteria badania i złożyły sprawozdania bądź odmówiły złożenia sprawozdań, a także w części jednostki, z którymi nie nawiązano kontaktu (nieaktualny adres, nieobecność osoby mogącej udzielić odpowiedzi). Każda jednostka w wylosowanej próbie ma przypisaną wagę, pozwalającą na uogólnianie wyników. Wagi te, to stosunek liczby jednostek w całej badanej zbiorowości do próby skorygowanej, a więc po-

mnieszonej o te jednostki, które zawiesiły działalność, zostały zlikwidowane, nie rozpoczęły działalności lub znalazły się poza zakresem badania. Działalność związana z turystyką (klasa 63.30 wg PKD) nie jest warstwą w badaniu SP-3, dlatego wyniki dla tej klasy podmiotów nie są uzyskiwane bezpośrednio z badania. Uogólnione dane uzyskiwane są dla całego działu 63 (działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką), a więc obejmują więcej podmiotów niż tylko biura podróży, np. działalność pilotów i przewodników. W oparciu o strukturę podmiotów w operacji (liczbę jednostek prowadzących działalność związaną z turystyką w porównaniu do liczby podmiotów w całym dziale), na poziomie województw, następuje rozszacowanie uogólnionych wyników badania na niższe stopnie agregacji.

Szacuje się, że w 2002 roku na polskim rynku funkcjonowało ogółem 5025 małych biur podróży (o 44 biura więcej niż w 2001 roku), których przychody z całokształtu działalności wyniosły 2 654 881,4 tys. zł (o 2,5% mniej niż w 2001 roku), a przychody ze sprzedaży produktów – 1 573 717,0 tys. zł (o 38,8% mniej niż w 2001 roku).

Najwięcej małych biur podróży, bo 940, działało w województwie mazowieckim co wiązało się również z tym, że w województwie tym osiągnięto najwyższe przychody z całokształtu działalności (520 215,4 tys. zł) jak i ze sprzedaży produktów (308 368,3 tys. zł). Stanowiły one odpowiednio 19,6% i 19,6% przychodów.

Kolejnymi województwami, w których zanotowano najwięcej małych biur podróży i jednocześnie najwyższe przychody z całokształtu działalności i ze sprzedaży produktów były województwa: małopolskie – 726 biur, śląskie – 699 biur, dolnośląskie – 499 biur oraz pomorskie – 352 biura.

Najmniej małych biur podróży znajdowało się w województwach: świętokrzyskim, lubuskim i opolskim. W tych

Zwiedź Browar w Poznaniu!

Umów się
na wycieczkę
tel. (61) 87 87 460

LECH

Lech Browary Wielkopolski

ul. Szwajcarska 11, 61-285 Poznań, email: swiatlecha@kp.pl, www.kp.pl

godziny zwiedzania: poniedziałek, środa - 10.00 - 20.30, wtorek, czwartek, piątek, sobota - 10.00 - 14.00. W wycieczce mogą brać udział tylko osoby pełnoletnie.

kongresy & konferencje

Podwodna integracja

Nurkowanie stało się ostatnio wieloletnim zabiegiem w szkoleniu organizatorów wydarzeń motywacyjnych. Uczy odpowiedzialności za siebie i drugiego człowieka.

Powstała Conventions Bureau w Krakowie

Wieloletni doświadczenia w organizacji wydarzeń motywacyjnych, konferencji i kongresów, stały się podstawą do powstania Conventions Bureau w Krakowie. Nowa organizacja ma na celu ułatwienie organizatorom i uczestnikom organizacji wydarzeń w Krakowie.

Polski oddział MPI

Wieloletni doświadczenia w organizacji wydarzeń motywacyjnych, konferencji i kongresów, stały się podstawą do powstania Polskiego oddziału MPI w Krakowie. Nowa organizacja ma na celu ułatwienie organizatorom i uczestnikom organizacji wydarzeń w Krakowie.

CZYTAJ MIESIĘCZNIK NIEZBĘDNY W TWOJEJ PRACY

- **Więcej ofensywnej promocji**
jesteśmy obecni na prestiżowych krajowych i zagranicznych imprezach branżowych
- **Podróże szyte na miarę**
raporty i prezentacje, które są niezbędne w codziennej pracy każdego planisty
- **Z maczugą w dłoni**
organizatorzy incentive prześcigają się w pomysłach na interesujący program

– Planerzy i organizatorzy konferencji szukają nowych interesujących destynacji kongresowych. Polska ma potencjał i szansę aby stać się miejscem typu „must see” na tym rynku

– Rob Davidson, wykładowca turystyki biznesowej na Uniwersytecie Westminster w Angli

Wszystko o Meetings • Incentive • Convention • Events

www.eurosys.pl e-mail:mice@eurosys.pl tel.: (22) 822 20 16

sprawdzone informacje

na czas

TURYSTYCZNE

zamów prenumeratę www.eurosys.pl
szczegóły Gabriela Chład tel. (22) 822 20 16

e-biznes w Turystyce

Voyager.com

Oferuje niezbędne w turystyce systemy:

✓ Voyager.Travel

System rezerwacyjny dla Organizatorów Turystyki i Agentów. Nowoczesny, prosty w obsłudze i bezpieczny. Zapewnia obsługę wszystkich operacji w biurze Touroperatora. Agentom umożliwia wygodną sprzedaż ofert.

✓ Voyager.Bus

System wspomagający zarządzanie rezerwacjami i sprzedażą biletów autokarowych, przeznaczony dla przewoźników autobusowych, generalnych agentów i agentów turystycznych.

✓ Voyager.Polina

System elektronicznej sprzedaży ubezpieczeń turystycznych, przeznaczony dla towarzystw ubezpieczeniowych oraz sieci ich agentów.

Voyager.com Sp. z o.o.

ul. Francuska 70, 40-028 KATOWICE

tel.: +48 32 757-46-65, fax: +48 32 757-46-78

<http://info.voyager.pl>

www.eurosys.pl

Tab. 14. Szacunkowe dane dla klasy 63.30 (turystyka), na podstawie sprawozdania SP-3 za rok 2002

Województwo	Symbol województwa	Liczba jednostek	Pracujący w osobach ogółem	w tym dla których jest główne miejsce pracy	Wynagrodzenia w tys. zł	Przychody z całokształtu działalności w tys. zł	Przychody ze sprzedaży produktów w tys. zł	Koszty z całokształtu działalności w tys. zł
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ogółem		5025	10784	8509	95906,6	2654881,4	1573717,0	2472789,0
Dolnośląskie	02	499	1002	791	8911,8	246696,8	146234,5	229776,4
Kujawsko-Pomorskie	04	142	296	234	2634,1	72916,9	43223,0	67915,7
Lubelskie	06	130	258	203	2291,8	63440,9	37605,9	59089,6
Lubuskie	08	84	181	143	1607,1	44488,9	26371,7	41437,5
Łódzkie	10	218	521	411	4635,8	128327,3	76068,6	119525,6
Małopolskie	12	726	1363	1076	12126,1	335674,7	198978,0	312651,5
Mazowieckie	14	940	2113	1667	18792,6	520215,4	308368,3	484535,0
Opolskie	16	100	231	182	2053,9	56855,9	33702,5	52956,3
Podkarpackie	18	153	341	269	3034,4	83999,0	49792,1	78237,7
Podlaskie	20	126	264	208	2344,0	64886,4	38462,7	60436,0
Pomorskie	22	352	752	593	6683,9	185022,6	109675,9	172332,3
Śląskie	24	699	1580	1247	14052,4	388997,1	230568,0	362316,7
Świętokrzyskie	26	66	173	136	1537,5	42561,6	25229,3	39642,4
Warmińsko-Mazurskie	28	173	345	272	3069,2	84962,6	50363,3	79135,2
Wielkopolskie	30	350	810	639	7200,3	199316,9	118149,1	185646,2
Zachodnio-Pomorskie	32	267	554	438	4931,7	136518,4	80924,1	127154,9

Źródło: dane GUS

województwach osiągnięto też najniższe przychody z całokształtu działalności i ze sprzedaży produktów. Trzy województwa, w których znajduje się największa liczba małych biur podróży: mazowieckie, małopolskie i śląskie osiągnęły prawie połowę (46,9%) wszystkich przychodów z całokształtu działalności wszystkich małych biur podróży. Również województwa te przodowały w liczbie zatrudnionych osób ogółem, jak i tych, dla których małe biuro podróży jest głównym miejscem pracy. Wiąże się to równocześnie z największą kwotą wypłacanych wynagrodzeń w tych trzech województwach. (tab. 14)

6. Zatrudnienie w biurach podróży w Polsce

Tab. 15. Zatrudnienie w biurach podróży w 2002 roku

Wielkość biura (przedział zatrudnienia)	Liczba pracujących
do 9 osób	10 784
od 10 do 49 osób	2 116
od 50 do 249 osób	2 109
powyżej 250 osób	2 314

Źródło: dane GUS

W 2002 roku we wszystkich biurach podróży w Polsce: w małych, średnich i dużych, było zatrudnionych 17,3 tys. osób. Z tego 62% zatrudnionych pracowało w małych biurach podróży. Zatrudnienie pozostałych rozkładało się prawie równomiernie w trzech grupach biur podróży, zatrudniających od 10 do 49 osób, od 50 do 249 osób i powyżej 250 osób (odpowiednio: 12,2%, 12,2%, 13,4%).

7. Międzynarodowe organizacje skupiające biura podróży

Do najważniejszych międzynarodowych organizacji skupiających biura podróży i mających wpływ na funkcjonowanie współczesnego rynku turystycznego należą:

Światowa Federacja Narodowych Związków Biur Podróży (Universal Federation of Travel Agents' Associations – UFTAA) – federacja narodowych związków biur podróży i touroperatorów oraz innych instytucji reprezentujących przemysł turystyczny. Została założona w 1966 roku w Rzymie w czasie obrad Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Międzynarodowej Federacji Agencji Podróży (Federation Internationale des Agences de Voyages – FIAV). Głównym celem jej powołania było zjednoczenie biur podróży i touroperatorów w jedną międzynarodową federację, stojącą na straży praw i interesów jednego z najszybciej rozwijających się przemysłów świata. Misja UFTAA określona została przez Federację dosyć szeroko. Jej istotę można sprowadzić do czterech podstawowych celów:

- być międzynarodowym forum, na którym poruszane są kwestie dotyczące światowej turystyki i podróży,
- reprezentować poglądy oraz wspierać interesy swoich członków,
- polepszać wizerunek swoich członków, a przez to poprawiać ich pozycję na rynku oraz zwiększać ich korzyści ekonomiczne,
- podejmować odpowiednie działania w zakresie rozwoju zrównoważonej turystyki.

Światowe Stowarzyszenie Agencji Podróży (World Association of Travel Agencies – WATA) – powstało w 1949 ro-

ku w Genewie. Stowarzyszenie działa na rzecz niezależnych agentów podróży, dając im możliwość uczestnictwa w globalnej sieci, jaką tworzą wszyscy jego członkowie. Działalność tego stowarzyszenia od początku istnienia podporządkowana jest następującym celom:

- popieranie i ochrona interesów gospodarczych swoich członków, poprzez wymianę oraz racjonalną organizację usług turystycznych,
- gromadzenie i rozwijanie dokumentacji i reklamy w dziedzinie organizacji turystyki międzynarodowej,
- uczestniczenie we wszelkich działaniach handlowych i finansowych, które pozostają w bezpośrednim związku z wyżej wymienionymi celami.

Amerykańskie Stowarzyszenie Agentów Podróży (American Society of Travel Agents – ASTA) – powstało w 1931 roku, jest to największa na świecie branżowa organizacja turystyczna. Większość członków ASTA stanowią firmy sektora turystycznego z Kanady i Stanów Zjednoczonych. Organizacja ta uznawana jest za lidera działalności na rzecz ochrony interesów agentów podróży oraz samych turystów. Misja ASTA brzmi: „chronić i promować wzajemne interesy członków, działać zgodnie z kodeksem etycznym, stymulować popyt na usługi turystyczne oraz promować korzystanie z usług członków Stowarzyszenia”.

Stowarzyszenie Europejskich Touroperatorów (European Tour Operators Association – ETOA) – jest to stowarzyszenie branżowe, reprezentujące interesy touroperatorów oraz ich kooperantów na poziomie instytucji europejskich. Zostało powołane w 1989 roku. Stowarzyszenie działa przede wszystkim na europejskim rynku turystycznym i stawia sobie następujące cele:

- zwracanie większej uwagi na korzyści płynące z grupowej turystyki przyjazdowej oraz podróży wewnątrz europejskich,
- wpływanie na europejską turystykę w taki sposób, aby działalność przedsiębiorstw turystycznych (a zwłaszcza członków Stowarzyszenia) nie wywoływała negatywnych skutków w środowisku naturalnym,
- służenie jako forum współpracy i dyskusji pomiędzy europejskimi touroperatorami.

Ugrupowanie Krajowych Stowarzyszeń Agentów Podróży i Touroperatorów w Ramach Unii Europejskiej (Group of National Travel Agent's and Tour Operators' Associations within the EU – ECTAA) – organizacja ta powstała w 1961 roku, reprezentuje ona agentów i touroperatorów ze wszystkich państw Unii Europejskiej. Misją ECTAA jest reprezentowanie i promocja interesów przemysłu turystycznego, a w szczególności interesów agentów podróży i touroperatorów. Dlatego też skupia się ona na następujących celach:

- monitorowanie prac Komisji Europejskiej, Europejskiego Parlamentu, Rady Europy oraz innych instytucji Unii Europejskiej, których działania są powiązane (bezpośrednio lub pośrednio) z turystyką,
- informowanie swych członków o działalności organów unijnych, poprzez regularne spotkania, odbywające się dwa razy do roku, lub podczas zebrań organizowanych nieregularnie (wtedy gdy wymaga tego sytuacja),
- konsultacje z branżą turystyczną w formie bezpośred-

nich dyskusji nad aktualnymi problemami, inicjatywami czy konkretnymi propozycjami, podczas organizowanych w tym celu spotkań,

- reprezentowanie interesów przemysłu turystycznego na forum instytucji UC.

Istnieje wiele aspektów funkcjonowania międzynarodowych organizacji turystycznych, które ukazują ogromną różnorodność celów, zakresu oraz form ich działalności. Interdyscyplinarność zjawiska turystyki, w tym zwłaszcza jej wpływ – a jednocześnie uzależnienie – od różnych dziedzin życia, spowodowały daleko idącą specjalizację organizacji międzynarodowych zaangażowanych w kształtowanie współczesnego rynku turystycznego oraz przyszłość turystyki. Wszystkie one tworzą wielki system współpracy międzynarodowej w tej dziedzinie. System bardzo zróżnicowany, zarówno pod względem wpływu na poszczególne rodzaje turystyki i sektory przemysłu turystycznego, jak i turystykę w ogóle.

Towarzystwo Polsko – Amerykańskich Agentów Podróży (Society of Polish American Travel Agents – SPATA) zostało utworzone w 1959 roku przez grupę kilkunastu właścicieli polonijnych biur podróży, zamieszkałych na terenie USA. Początkowo głównymi celami organizacji była ochrona interesów małych polonijnych biur podróży wobec przewoźników i wielkich koncernów podróżniczych oraz propagowanie wyjazdów turystycznych z USA do Polski. Wraz ze zmianami na rynku turystycznym, w tym zwłaszcza upadkiem komunizmu oraz urynkowieniem gospodarki w Polsce, zmieniły się cele organizacji. Obecnie w statucie zapisane są następujące cele:

- utrzymywanie najlepszych tradycji przemysłu turystycznego,
- polepszanie standardów i dobrego imienia przemysłu turystycznego,
- postępowanie zgodnie z najwyższymi normami etyki biznesowej,
- reprezentowanie interesów członków wobec innych przedstawicieli branży turystycznej,
- promowanie wyjazdów turystycznych do Polski i krajów Europy Wschodniej,
- popieranie współpracy i solidarności pomiędzy członkami, promowanie wzajemnej pomocy członkowskiej, eliminowanie nieporozumień i wszelakiego niepotrzebnego współzawodnictwa.

8. Samorząd gospodarczy i organizacje zawodowe

Polska Izba Turystyki

Polska Izba Turystyki jest ogólnopolską organizacją samorządu gospodarczego branży turystycznej. Zrzeszenie się w izbie biur i agencji turystycznych dysponujących największym potencjałem gospodarczym pozwala na wspólne dążenie do budowy przemysłu turystycznego w naszym kraju i ochrony interesów branży turystycznej. Sprzyja te-

mu również fakt, że strukturę izby tworzy 13 oddziałów wojewódzkich i przedstawicielstw terenowych w ważnych dla obsługi ruchu turystycznego regionach kraju: Białymstoku, Bydgoszczy, Elblągu, Katowicach, Kielcach, Łodzi, Olsztynie, Poznaniu, Radomiu, Gdańsku, Warszawie, Zakopanem.

Pracami Polskiej Izby Turystyki kieruje Rada Naczelna PIT wybrana na 4-letnią kadencję w 2000 roku na Walnym Zgromadzeniu Członków. Merytoryczne prace prowadzą komisje i zespoły problemowe złożone z ekspertów zgłoszonych przez firmy turystyczne zrzeszone w Izbie oraz zespół doradczy Polskiej Izby Turystyki złożony z wybitnych fachowców i znawców polskiego i międzynarodowego ruchu turystycznego.

Działalność Polskiej Izby Turystyki jest wielokierunkowa, chociaż najważniejsze jest wypełnianie obowiązków statutowych. Reprezentowanie interesów gospodarczych zrzeszonych biur podróży, dbanie o ich rozwój, upowszechnianie nowych technologii, zasad etyki w działalności, to główne powinności wobec ponad 400 biur i około 2000 placówek handlowych jakimi dysponują na terenie kraju.

Wykonywaniu tych zadań sprzyja m.in. współpraca PIT z wieloma podmiotami wpływającymi na kształt sektora turystyki, m.in. z departamentem turystyki ministerstwa gospodarki, z ministerstwem finansów, edukacji, infrastruktury, strażą graniczną. PIT pracuje nad popularyzowaniem biznesu turystycznego w komisjach sejmowych, współpracując m.in. z Krajową Izbą Gospodarczą, Polską Organizacją Turystyczną, Radą Organizacji Turystycznych, Hotelarskich i Gastronomicznych, izbami branżowymi, a także regionalnymi izbami turystyki oraz z wieloma organizacjami turystycznymi, takimi jak: PTTK, ZPKT, PFCC, PTSM, PART, Instytut Turystyki.

Polska Izba Turystyki dba, aby turystyka polska, stanowiąca istotny dla budżetu państwa sektor gospodarki, stała się poważnie traktowanym przez rząd i parlament przemysłem, który może wzbogacić gospodarkę kraju o nowe impulsy rozwojowe. Turystyka w Polsce ma szansę stać się jedną z ważniejszych gałęzi gospodarki – efektywnie przyczyniającą się do rozwoju cywilizacyjnego kraju oraz rozwiązywania problemów bezrobocia.

Dostosowywanie przepisów prawa polskiego do standardów europejskich dotyczy tych obszarów legislacyjnych, które wiążą się bezpośrednio z usługami turystycznymi. Polska Izba Turystyki bierze aktywny udział w tym procesie.

Najważniejszym aktem prawnym dla branży turystycznej i dla konsumentów usług turystycznych, o którego korzystny kształt zabiega PIT, jest ustawa o świadczeniu usług turystycznych. Ustawa ta, opierając się na standardach rozwiązań prawnych Unii Europejskiej, porządkuje rynek turystyczny w naszym kraju pod względem struktury i ochrony konsumentów. Niewystarczająco jednak chroni organizatorów imprez turystycznych przed bezpośrednimi realizatorami poszczególnych usług.

Aktem prawnym niezmiernie istotnym dla biznesu turystycznego w Polsce jest również ustawa o podatku od towarów i usług oraz podatku akcyzowym. Polska Izba Turystyki zabiega o takie rozwiązania podatkowe, które powinny sprzyjać rozwojowi krajowych biur podróży. Efek-

tem tych działań było wprowadzenie w 2002 roku takich samych zasad naliczania podatku VAT, jakie obowiązywały polskie biura podróży, dla biur zagranicznych.

Rada krajowa izb turystycznych w Polsce

Rada Krajowa Izb Turystycznych w Polsce powstała z przekształcenia Rady Konsultacyjnej Izb Turystyki. Rada Krajowa funkcjonuje na mocy porozumienia 11 organizacji i regionalnych izb turystyki: Beskidzkiej Izby Turystyki, Dolnośląskiej Izby Turystyki, Forum Turystyki Pomorza Zachodniego, Górnośląskiej Izby Turystyki, Izby Turystyki Ziemi Łódzkiej, Krakowskiej Izby Turystyki, Nowosdeckiej Izby Turystycznej, Regionalnej Izby Turystyki w Lublinie, Warszawskiej Izby Turystyki, Wielkopolskiej Izby Turystycznej, Zachodniopomorskiej Izby Turystyki.

Celem Rady jest w szczególności:

- organizowanie i tworzenie jednolitej reprezentacji turystycznego samorządu gospodarczego na szczeblu ogólnokrajowym,
- reprezentowanie interesów sygnatariuszy porozumienia i ich członków wobec administracji rządowej, samorządu terytorialnego, organizacji ogólnopolskich i międzynarodowych,
- inicjowanie i organizowanie działań wspierających rozwój gospodarki turystycznej, promocji turystycznej, rozwoju i modernizacji infrastruktury turystycznej.

Regionalne izby turystyki

Organizacje samorządu gospodarczego zrzeszające zgłaszające się dobrowolnie podmioty gospodarcze i inne firmy, działające w zakresie obsługi ruchu turystycznego.

Podstawowe działania Regionalnych Izb Turystyki to:

- współdziałanie z organami władzy rządowej, samorządowej i lokalnej w zakresie tworzenia warunków dla rozwoju turystyki w danym regionie,
- stwarzanie warunków do rozwoju i podnoszenia standardu usług turystycznych,
- kształtowanie wizerunku turystycznego regionu,
- promocja regionu poprzez udział w targach krajowych i zagranicznych,
- współpraca z podobnymi organizacjami w kraju,
- opiniowanie projektów aktów i rozwiązań dotyczących gospodarki turystycznej,
- rozstrzyganie sporów członków Izb Turystyki
- współpraca z mediami w celu właściwego kreowania wizerunku określonego regionu turystycznego.

Piloci i przewodnicy

Do organizacji zawodowych związanych ściśle z działalnością biur podróży należą stowarzyszenia pilotów. Aktualnie działają następujące stowarzyszenia pilotów:

1. Polskie Stowarzyszenie Pilotów Wycieczek Zagranicznych, które powstało w 1989 roku w Warszawie.

Powstało ono aby:

- zintegrować środowisko pilotów,
- podnieść rangę zawodu pilota,
- poprawić warunki pracy pilotów,
- podnosić kwalifikacje pilotów,
- poprawić jakość i kulturę obsługi imprez turystycznych,

- popularyzować problematykę pilotażu w społeczeństwie,
- prezentować problemy nurtujące środowisko pilotów.

Członkowie stowarzyszenia oczekują, że wspólne działania mogą przynieść poprawę warunków, w jakich wykonują swój zawód i uczynić z nich dobrze zorganizowaną i kierującą się w swoich działaniach precyzyjnie wytyczanymi celami grupę zawodową, liczącego się partnera władz resortowych.

2. Dolnośląskie Stowarzyszenie Pilotów Wycieczek Zagranicznych we Wrocławiu
3. Stowarzyszenie Pilotów Wycieczek Zagranicznych w Krakowie
4. Stowarzyszenie Pilotów Wycieczek w Poznaniu
5. Pomorskie Centrum Pilotażu i Przewodnictwa w Gdyni.

Ponadto istnieje bardzo liczna grupa stowarzyszeń przewodnickich bardzo aktywnie działających w swoich środowiskach. Należy do nich m.in. Warszawskie Stowarzyszenie Przewodników, Polskie Stowarzyszenie Przewodników Wysokogórskich w Zakopanem, Pomorska Federacja Przewodnicka, Centrum Przewodnictwa Tatrzańskiego w Zakopanem i inne.

Podsumowanie

W polskiej turystyce oznaki kryzysu zaczęły się nasilać od 1998 roku. Zahamowany został wzrost liczby przyjazdów turystów zagranicznych i wpływów dewizowych. Choć coraz więcej zagranicznych biur turystycznych w swojej ofercie zamieszczało wyjazdy do Polski, to liczba cudzoziemców obsługiwanych przez polskie biura podróży nie wzrastała.

Od 1999 roku notuje się spadek aktywności turystycznej Polaków. Wzrósł odsetek osób niewyjeżdżających i zdecydowanie spadła liczba wyjazdów w ciągu roku. Rosnąca liczba organizatorów i ofert zwiększyła konkurencję na rynku wyjazdów zagranicznych. Liczba mieszkańców Polski wyjeżdżających za granicę z biurami podróży nie spadała, a liczba korzystających z lotów czarterowych wyraźnie rosła, jednak rósł też procent niesprzedanej oferty. Z roku na rok zmienia się liczba biur podróży w kraju. Przybywają nowe biura, a jednocześnie wzrasta liczba biur podróży, które uległy likwidacji, np. z powodu wygaśnięcia zezwolenia, cofnięcia zezwolenia lub upadłości.

Obecnie w polskiej gospodarce w kategoriach ilościowych małą własność indywidualną jest zdecydowanie dominującą formą przedsiębiorstwa. Ale z punktu widzenia wartości pieniężnej, siły ekonomicznej, wielkości zatrudnienia duże przedsiębiorstwa pełnią wiodącą rolę na rynku. Podobnie jest w grupie przedsiębiorstw turystycznych. Liczbowo dominują firmy małe. Pozostałe to średnie i duże biura podróży.

W 2003 roku przyjechało do Polski 13,7 mln turystów zagranicznych. Ale tylko 8,1% z nich korzystało z usług biur podróży, z tym, że 5,6% turystów korzystało z całego

pakietu, a 2,5% korzystało tylko częściowo z pomocy biura. W tym samym roku Polacy odbyli 48,4 mln krajowych podróży turystycznych. Z tych 48,4 mln krajowych podróży turystycznych Polaków w 2003 roku 36% stanowiły podróże długookresowe, obejmujące pięć i więcej dni, a niecałe dwie trzecie (64%) – krótkookresowe, obejmujące 2-4 dni (ale połączone co najmniej z jednym noclegiem poza miejscowością zamieszkania).

Tylko 4% krajowych podróży długookresowych i 1% krajowych podróży krótkookresowych Polacy organizowali całkowicie lub częściowo przy pomocy biura podróży. Jeśli zaś chodzi o wyjazdy zagraniczne Polaków, to 23% z nich zostało całkowicie zorganizowane przez biuro podróży, a 10 % tylko częściowo przy jego pomocy.

Nie bez znaczenia jest liczba osób zatrudnianych w biurach podróży. W 2002 roku we wszystkich biurach podróży w Polsce: w małych, średnich i dużych, było zatrudnionych 17,3 tys. osób. Z tego 62% zatrudnionych pracowało w małych biurach podróży.

Nowelizacja ustawy o usługach turystycznych (opracowana w 2004 r.) przewiduje znaczące zmiany jeśli chodzi o podstawy do uzyskania zgody na założenie firmy turystycznej – otwarcie biura. Według nowego projektu ustawy wystarczy tylko przedstawić w urzędzie wojewódzkim oświadczenie o posiadanym zabezpieczeniu finansowym, bez konieczności okazania posiadanych gwarancji wypłacalności czy ubezpieczenia (jak, to jest obecnie). Może to spowodować nagły wzrost liczby nowo powstałych firm turystycznych, które równie szybko mogą upadać. Czy tak będzie, przekonamy się w ciągu najbliższych kilku lat.

Welcome

LINIE LOTNICZE SINGAPORE AIRLINES JUŻ W POLSCE

Linie Singapore Airlines otworzyły w Warszawie biuro GSA (General Sales Agent). Nasz zespół chętnie udzieli Państwu wszelkich informacji na temat linii lotniczej Singapore Airlines, obecnie obowiązujących taryf, rezerwacji grupowych oraz innych produktów oferowanych przez Singapore Airlines.

Serdecznie zapraszamy do współpracy – Barbara Turowicz, Sales Manager, tel. (22) 625 43 52, fax (22) 628 48 28, e-mail: barbara.turowicz@singaporeair.pl. Sieć połączeń Singapore Airlines obejmu-

je obecnie 66 miast w 36 krajach, łącząc w ten sposób Azję z Europą, Środkowym Wschodem, Południowo-Zachodnim Pacyfikiem, Ameryką Północną i Afryką. Jako członkowie grupy Star Alliance ściśle współpracujemy z Liniami Lotniczymi Lufthansa oraz Polskimi Liniami Lotniczymi LOT, na trasach z Warszawy do Frankfurtu. Z Frankfurtu do Singapuru oferujemy Państwu codziennie dwa loty typu non-stop.

Na pokładach naszych samolotów – usługi Państwa marzeń.

Super oferta - Singapore Stopover Holidays: Lecąc Singapore Airlines – tylko 28 USD za nocleg w Singapurze. W cenę wliczony jest transfer z lotniska do hotelu i z powrotem, korzystanie z hop – on bus, oraz wiele innych atrakcji turystycznych. Szczegóły w biurze Singapore Airlines oraz na stronie internetowej www.singaporeair.pl

Singapore Airlines, Plac Trzech Krzyży 16, 00-499 Warszawa, tel. (22) 625 43 52, fax 628 48 28
e-mail: barbara.turowicz@singaporeair.pl

A great way to fly
SINGAPORE AIRLINES

A STAR ALLIANCE MEMBER

ORBIS

GRUPA HOTELOWA

Europejska jakość. Polska tradycja.

65 hoteli w 30 polskich miastach.
www.orbis.pl infolinia: 0 801 606 606, 0 502 805 805